

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Кафедра безпеки життєдіяльності та охорони праці

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки _____ **спеціаліста (магістра)**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму _____ **усі напрямки**

(шифр і назва напряму)

спеціальності _____ **усі спеціальності**

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПІ – НІ-03)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державним університетом телекомунікацій.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Вальченко О.І. – к.військ.н., доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та охорони праці Державного університету телекомунікацій.

Обговорено та рекомендовано до видання кафедрою безпеки життєдіяльності та охорони праці “28 ” серпня 2014 року, протокол № 1

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “**Цивільний захист**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста (магістра) усіх напрямків та усіх спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативна база з питань цивільного захисту України; завдання та організаційна структура цивільного захисту України; характеристика осередків ураження, які виникають у надзвичайних ситуаціях; способи і засоби захисту населення та територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж і сучасної зброї масового ураження; порядок дій сил цивільного захисту і населення в умовах надзвичайних ситуацій; призначення приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю та порядок роботи з ними; методики прогнозування можливої радіаційної, хімічної, інженерної обстановки, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій; основи стійкості роботи об’єктів господарювання у надзвичайних ситуаціях; основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у осередках ураження

Міждисциплінарні зв’язки:

Теоретичний матеріал базується на основі таких дисциплін як "Фізика", "Математика", "Екологія", "Безпека життєдіяльності". Знання, вміння та навички, які отримують студенти при вивченні навчальної дисципліни «Цивільний захист» будуть їм необхідні при опануванні навчальних дисциплін професійно-практичного спрямування.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальна підготовка.
2. Профільна підготовка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Цивільний захист” є формування у майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з питань планування, організації та проведення заходів з евакуації та оповіщення населення при виникненні надзвичайних ситуацій, забезпечення захисту населення у надзвичайних ситуаціях, оцінки обстановки в осередках ураження, надання населенню методичної допомоги щодо дій у надзвичайних ситуаціях, підготовки пропозицій щодо підвищення стійкості роботи об’єктів господарювання в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Цивільний захист” є навчити майбутніх фахівців практично використовувати методики оцінки обстановки при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного, природного

та воєнного характеру, роботі з приладами радіаційної розвідки та дозиметричного контролю, дослідження стійкості об'єктів господарювання до впливу уражаючих факторів надзвичайних ситуацій, розвивати організаторські та управлінські здібності, вольові якості та впевненість у собі при проведенні заходів із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- нормативну базу з питань цивільного захисту України;
- завдання та організаційну структуру цивільного захисту України;
- характеристику осередків ураження, які виникають у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення та територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж і сучасної зброї масового ураження;
- порядок дій сил цивільного захисту і населення в умовах надзвичайних ситуацій;
- методики прогнозування можливої радіаційної, хімічної, інженерної обстановки, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання у надзвичайних ситуаціях;
- основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у осередках ураження.

вміти:

- здійснювати віднесення надзвичайної події до надзвичайної ситуації за пороговим значенням та класифікувати надзвичайні ситуації за походженням і рівнем;
- прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій;
- оцінювати радіаційну, хімічну та інженерну обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного, техногенного та воєнного характеру;
- практично здійснювати заходи щодо захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання у надзвичайних ситуаціях і визначати необхідні заходи щодо її підвищення.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна підготовка

ТЕМА 1. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації

Зміст теми. Надзвичайні ситуації (НС), причини виникнення та складові системи їх моніторингу. Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади. Найменування та

визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражаючих чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню.

Територіальний моніторинг за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їхніх масштабів. Мережа спостереження і лабораторного контролю. Урядова інформаційно-аналітична система з НС, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації.

Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Визначення та аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації ОГ. Виявлення небезпечних речовин та критичних умов їх прояву.

Методи розв'язання типових завдань щодо ідентифікації потенційно-небезпечних об'єктів (ПНО).

Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогнозуються, перелік вихідних даних. Способи виявлення потенційно-небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки

ТЕМА 2. Планування заходів з питань цивільного захисту

Зміст теми. Структурно-функціональна модель протидії НС (попереджувальна, компенсаційна, комплексна тощо). Загальні принципи превентивного та оперативного (аварійного) планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС. Вимоги до складу, змісту та форми плануючої документації.

Методика розроблення планів з попередження НС. Комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру.

Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на ПНО та пом'якшення їхніх наслідків. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій.

Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи.

Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та (або) функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту.

Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу ОГ до дій у НС, організація і проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання заходів за планами реагування на НС, локалізації та ліквідації аварій.

ТЕМА 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єкта господарювання

Шляхи забезпечення оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Сховище. Категорії сховищ. Види сховищ за місцем розташування та їх об'ємно-планувальні рішення. Протирадіаційне укриття. Швидкоспоруджувана захисна споруда цивільного захисту. Споруда подвійного призначення. Найпростіше укриття. Захисні споруди цивільного захисту постійній готовності. Евакуація. Евакуаційні органи. Загальна і обов'язкова евакуація. Способи забезпечення інженерного захисту територій. Завдання і принципи організації радіаційного і хімічного захисту населення і територій. Медичний захист. Біологічний захист населення, тварин і рослин. Психологічний захист.

ТЕМА 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження

Зміст теми. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними (РР) та небезпечними хімічними речовинами (НХР) під час аварійного прогнозування можливої обстановки за відповідними таблицями (класу стійкості атмосфери, напряму розповсюдження хмари, потужності рівня радіації, доз опромінення людей, приведеної величини часу початку і тривалості опромінення, довжини та ширини зон забруднення (для РР) та площі зони, глибини, часу підходу хмари забрудненого повітря до об'єкта господарювання (ОГ), тривалості дії ураження РР, НХР. Розрахунок масштабів хімічного забруднення при довгостроковому прогнозуванні за еквівалентними значеннями небезпечно хімічних речовин в первинній і вторинній хмарі. Методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії.

Порядок нанесення зон радіоактивного та хімічного забруднення на картографічну схему (план, карту).

Розв'язування типових завдань з оцінки радіаційної та хімічної обстановки.

Превентивні заходи щодо зниження масштабів радіаційного та хімічного впливу на ОГ. Визначення комплексу заходів захисту персоналу і матеріальних цінностей ОГ у разі виникнення аварії на радіаційно- або хімічно-небезпечному об'єкті. Протирадіаційний захист (термінові, невідкладні, довгострокові контрзаходи) в умовах радіаційної аварії, критерії для прийняття рішення щодо їхнього запровадження. Типові режими радіаційного захисту і функціонування ОГ в умовах радіоактивного забруднення місцевості.

Планування заходів із запобігання поширенню інфекційних захворювань з первинного осередку.

Розрахунок сил і засобів з:

- укриття виробничого персоналу в захисних спорудах, визначення коефіцієнту їхнього захисту від дії проникної радіації;
- організації спостережень та дозиметричного контролю;
- проведення робіт з дезактивації ОГ;

– організації санітарного обслуговування людей та знезаражування одягу і техніки:

- обмеження зони хімічного забруднення створенням рідинних завіс;
- розведення розливу водою;
- локалізації розливу твердими сипучими матеріалами.

ТЕМА 5. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС

Зміст теми. Характеристика зон небезпечних геологічних процесів і явищ. Визначення показників, що характеризують ушкодження будівель, споруд та обсяги завалів у зонах НС, спричинених природними чинниками фізичного походження. Інженерна підготовка зсувних та зсувонебезпечних територій.

Характеристика зон затоплень, які виникають під час руйнування підпірних споруд (греблі) водосховищ. Визначення параметрів, характеру руху хвилі прориву при повному руйнуванні підпірних споруд водосховища. Розрахунок хвилі прориву при частковому руйнуванні греблі. Порядок нанесення на карту ділянки затоплення місцевості.

Розв'язання типових завдань з оцінки обстановки при затопленнях.

Заходи з мінімізації небезпечних наслідків, які запроваджуються завчасно та у разі загрози затоплення. Заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях.

Розрахунок сил і засобів при затопленні (підтопленні) населених пунктів.

Порядок розрахунку збитків за типами НС. Розрахунок загального обсягу збитків. Методика оцінки збитків від наслідків НС за основними його видами.

Відповідно до профілю підготовки ВНЗ розрахунок збитків від:

- втрати життя та здоров'я населення;
- руйнування та пошкодження основних фондів виробничого призначення;
- вилучення або порушення сільськогосподарських угідь;
- втрат тваринництва, рибного господарства;
- втрати деревини та інших лісових ресурсів;
- знищення або погіршення якості рекреаційних зон;
- забруднення атмосферного повітря;
- забруднення поверхневих і підземних вод та джерел, внутрішніх морських вод і територіального моря.

Змістовий модуль 2. Профільна підготовка

ТЕМА 6. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту

Зміст теми. Забезпечення техногенної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, як складової частини цивільного захисту.

Шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу. Захист та раціональне розміщення основних виробничих фондів, зонування території об'єкту. Захист технологічного обладнання, удосконалення господарсько-виробничих зв'язків, робота за спрощеною технологією,

використання місцевих ресурсів. Підвищення стійкості виробничих будівель і споруд, комунально-енергетичних і технологічних мереж. Підвищення протипожежної стійкості. Обмеження ураження від вторинних факторів при аваріях. Підготовка до відновлення виробництва. Резервування матеріальних та фінансових ресурсів.

Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості об'єкта в НС (межа стійкості, найбільш уразливі його елементи, характер і ступень руйнувань і ушкоджень, можливі збитки, межа доцільного підвищення стійкості).

ТЕМА 7. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту

Зміст теми. Забезпечення діяльності ОГ, у власності якого перебуває об'єкт підвищеної небезпеки Критерії ідентифікації ОГ, що підлягають декларуванню безпеки. Визначення об'єктів підвищеної небезпеки (ОПН) 1 або 2 класу за масою небезпечних речовин та за відстанню. Порядок декларування безпеки ОПН. Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки ОПН. Ліцензування діяльності об'єкту підвищеної небезпеки. Страхування відповідальності за завдану шкоду внаслідок експлуатації небезпечного об'єкту. Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації НС. Організація роботи щодо проведення нагляду та здійснення контролю за обстановкою на ПНО, що входять до складу галузі, включаючи прилеглу до них територію.

Розв'язання типових завдань з ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки.

Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна підготовка												
Тема 1. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС	4	2	2	-	-	-	6	2	2	-	-	4
Тема 2. Планування заходів з питань цивільного захисту	4	2	-	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист ОГ	8	-	4	-	-	4	6	-	-	-	-	4
Тема 4. Прогнозування	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6

обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження												
Тема 5. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС	6	-	2	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Разом за ЗМ 1	28	4	10	-		14	27	2	2	-	-	23
Змістовий модуль 2. Профільна підготовка												
Тема 6. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	4	2	-	-	-	2	5	2	-	-	-	3
Тема 7. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту	4	-	2	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Разом за ЗМ 2	8	2	2	-			9	2	-	-	-	7
Усього годин	36	6	12	-		18	36	4	2	-	-	30
ІНДЗ	10		-	-	-	-	10		-	-	-	-

3. Рекомендована література

Базова

1. Стеблюк М. І. . Цивільна оборона та цивільний захист: електронний підручник / М. І. Стеблюк. – К: 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/bzhd/tsivilna_oborona_ta_tsivilniy_zahist_-_steblyuk_mi.

2. Рудинець М. В. Цивільний захист: електронний навчальний посібник / М. В. Рудинець. – Луцьк: ЛНТУ, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.lntu.info/books/fepes/op_ta_bgd/2012.

3. Шоботов В. М. Цивільна оборона: електронний навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб /В. М. Шоботов. — К. : 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ebooktime.net/book_23.html.

4. Кодекс цивільного захисту України. – Введ. 2013–07–01. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

5. Про затвердження класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій. Наказ МНС України від 22.03.2003 р. № 119 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0656-03>.

6. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 р. № 368 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-п>.

7. Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях: Наказ МНС України від 15.08.2007 р. № 557 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tsdea.archives.gov.ua/files/nadzv_sityacii/557.pdf.

8. Про затвердження Положення про порядок проведення евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1432 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1432-2001-п>.

9. Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.1999 р. № 192 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-99-п>.

Допоміжна

1. Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 р. № 1200 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1200-2002-п>.

2. Про затвердження Порядку видачі непрацюючому населенню засобів індивідуального захисту органів дихання від бойових отруйних речовин: Наказ МНС України від 03.02.2005 р. № 59 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0222-05>.

3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру: Наказ МНС України від 06.09.2004 р. № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/laws/dcz/44.pdf>.

4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період: Наказ МНС України від 16.07.2009 р. № 494 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/laws/dcz/44.pdf>.

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)» у складі проектної документації об'єктів: Наказ МНС України від 10.02.2012 р. № 485 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.odesa.mns.gov.ua/files/docs/Method_rekom_ITZ.pdf.

6. Про введення в дію Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки: Наказ МНС України від 06.08.2002 р. № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0708-02>.

7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи розрахунково-аналітичної групи та Методичних рекомендацій щодо організації роботи поста радіаційного та хімічного спостереження: Наказ МНС України від

11.08.2010 р. № 649 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0649666-10>.

8. Про внесення змін до Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності: Наказ МНС України від 27.08.2012 р. № 1143 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1647-12>.

9. ДСТУ 4934–2008. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Джерела фізичного походження природних надзвичайних ситуацій. Номенклатура та показники впливів ура жальних чинників. – Чинний від 2008–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 7 с.

10. ДСТУ 4933–2008. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять. – Чинний від 2008–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 17 с.

11. ДСТУ 5058–2008. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення. – Чинний від 2008–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 19 с.

12. ДСТУ 3890–1999. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Основні положення. – Чинний від 2000–01–01. – К.: Держстандарт України, 1999. – 5 с.

13. ДСТУ 3891–1999. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. – Чинний від 2000–01–01. – К.: Держстандарт України, 1999. – 21 с.

14. ДСТУ 7136–2009. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів. Порядок проведення. – Чинний від 2010–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 11 с.

15. ДСТУ 7135–2009. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Паспорт потенційно небезпечного об'єкта. Загальні вимоги. – Чинний від 2010–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 9 с.

16. ДСТУ 7134–2009. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів. Основні положення. – Чинний від 2010–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 14 с.

17. ДСТУ 7098–2009. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків. Загальні положення – Чинний від 2011–07–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 17 с.

18. ДСТУ 7095–2009. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Захист населення у надзвичайних ситуаціях. Основні положення. – Чинний від 2010–02–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 13 с.

19. Національний класифікатор України. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010. – Чинний від 2011–01–01. – К.: Держспоживстандарт України, 2010. – 37 с.

20. Про затвердження Рекомендацій щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності: Наказ МНС України від 18.12.2009 р. № 860 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tsdea.archives.gov.ua/files/nadzv_sityacii/860.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
4. Державна служба з надзвичайних ситуацій <http://www.mns.gov.ua/>.
5. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
6. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
7. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
8. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
9. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
10. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
11. Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду) <http://www.dnopr.kiev.ua>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті методом опитування, письмового тестового контролю або за результатами виконання практичних завдань. У процесі вивчення дисципліни студенти виконують одну розрахунково-графічну роботу та контрольну роботу. Підсумкова форма контролю – диференційний залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

5.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (поточний контроль, диференційний залік)

1. Визначення поняття „Цивільний захист України”, за яким принципом він організований і функціонує.
2. Із чого складається система цивільного захисту.
3. Завдання цивільного захисту України.
4. Призначення і склад спеціалізованих служб цивільного захисту.
5. Надзвичайна ситуація, класифікаційна ознака надзвичайної ситуації, порогове значення класифікаційної ознаки надзвичайної ситуації.
6. Мета впровадження класифікації надзвичайних ситуацій та відповідно з якими нормативними документами вона здійснюється.

7. Схематично зобразити алгоритм класифікації надзвичайної ситуації.
8. Які надзвичайні ситуації відносяться до надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
9. Які надзвичайні ситуації відносяться до надзвичайних ситуацій соціальних та воєнних.
10. За яких умов надзвичайну ситуацію можна вважати надзвичайною ситуацією державного рівня.
11. За яких умов надзвичайну ситуацію можна вважати надзвичайною ситуацією регіонального рівня.
12. За яких умов надзвичайну ситуацію можна вважати надзвичайною ситуацією місцевого рівня.
13. Що включає в себе оповіщення та інформування у сфері цивільного захисту.
14. Загальнодержавна, регіональна та спеціальна система централізованого оповіщення.
15. Локальні та об'єктові системи оповіщення.
16. Евакуація та евакуаційні органи.
17. Що передбачає проведення загальної та часткової евакуації.
18. Основні завдання, що стоять перед евакуаційними органами.
19. Що таке панування евакуації та що є вихідними даними для планування евакуації населення міста.
20. Розкрити поняття „Захисні споруди” та „Сховища”.
21. Із яких приміщень складаються сховища.
22. Для чого призначені протирадіаційні укриття.
23. Розкрити зміст поняття „Стійкість роботи об'єкта господарювання”.
24. Що впливає на стійкість роботи об'єкта господарювання.
34. Мета дослідження стійкості роботи об'єкта господарювання.
25. Призначення груп начальника капітального будівництва, головного енергетика та головного механіка щодо дослідження стійкості роботи об'єкта господарювання.
26. Призначення груп головного технолога, начальника матеріально-технічного постачання та штабу цивільного захисту щодо дослідження стійкості роботи об'єкта господарювання.
27. Для чого проводяться рятувальні та інші невідкладні роботи.
28. Що відноситься до рятувальних робіт.
29. Як поділяється населення, що залучається до навчання з цивільного захисту.
30. Керівні документи, за якими на об'єктах господарювання організується підготовка з цивільного захисту.
31. Що додаються до наказу начальника цивільного захисту об'єкта за підсумками підготовки за минулий рік і завдань на новий навчальний рік.
32. Документи, за допомогою яких здійснюється облік підготовки і навчання з цивільного захисту на об'єкті господарювання.
33. Зміст розділів плану дій органів управління і сил цивільного захисту на об'єкті господарювання.